

N:o 26.

Ank. till Riksd. kansli den 28 april 1896, kl. 3 e. m.

Betänkande i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående vissa ändringar i gällande förordning angående stämpelafgiften.

I en till bevillningsutskottet hänvisad proposition, n:o 53, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att besluta, att §§ 3 och 37 i förordningen angående stämpelafgiften den 9 augusti 1894 skola i nedan-nämnda delar erhålla följande förändrade lydelse:

§ 3.

1 afseende på expeditionernas förseende med stämpel gäller, med de här nedan i 7 § nämnda undantag, denna tariff:

	1 Afd.		2 Afd.		3 Afd.		4 Afd.		5 Afd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Bevis, produktions-,	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» om registrering, tecknadt å ordning för aktiebolag eller stadgar för förening för ekonomisk verksamhet eller å protokoll om beslut angående ändring i sådant bolags ordning eller sådan förenings stadgar eller å framställning om medlems inträde i eller afgang ur sådan förening	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
						fritt				

§ 37.

Har genom misskrifning eller annorledes stämpel blifvit för sitt ändamål obrukbar, må densamma, helarksstämpel likväl allenast så framt det blad, hvarå stämpeln är satt, är ostympadt, hos försäljningsman utbytas mot annan stämpel. Dylikt utbyte må äfven ega rum för stämpel å vexel, som på grund af uteblifvet godkännande återgått till vaxelutställaren, då af denne blifvit ådagalagdt, att vaxeln icke blifvit för sitt ändamål använd. Vid utbyte, som här är omförmäldt, skall för hvarje stämpel betalas 3 öre.

Stämplor — — — erhållits.

Af den kongl. propositionen bilagdt utdrag af protokollet öfver finansärenden den 10 april 1896 inhemtas, att chefen för finansdepartementet vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t anförde följande:

»Sedan Kongl. Maj:t under den 28 juni 1895 beslutit lagar om aktiebolag, om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet, om aktiebolag, som drifva försäkringsrörelse, samt om registrering af bankaktiebolag, har inom justitiedepartementets lagbyrå blifvit uppgjord en promemoria om de ändringar i gällande förordning angående stämpelavgiften, hvilka af omförmälda lagars innehåll ansåges böra föranledas; och har chefen för nämnda departement med skrifvelse den 11 oktober 1895, för den vidare behandling, som kunde finnas erforderlig, till finansdepartementet öfverlemnadt berörda promemoria, som är af följande lydelse:

1:o. *Nya tariffsatser* infogas:

för *kungörelse* i anledning af ansökan om tillstånd att nedsätta aktiebolags kapital (lagen om aktiebolag 26 § 2 mom.);

för *kungörelse* i anledning af ansökan om upplösning af aktiebolag eller registrerad förening (lagen om aktiebolag 55 § 1 mom., lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet 37 § 1 mom.).

För båda slagen af kungörelser lära stämpelpapper böra vara densamma som för offentlig stämning.

2:o. Stämpelfrihet medgifves:

för *bevis* om registrering, tecknadt å ordning för aktiebolag eller stadgar för förening för ekonomisk verksamhet eller å protokoll om beslut angående ändring i sådant bolags ordning eller sådan förenings stadgar eller å framställning om medlems inträde i eller afgang ur sådan förening (lagen om aktiebolag 69 § 3 mom. eller 70 § 2 mom., lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet 50 § 2 mom., 59 § 3 mom. eller 60 § 2 mom.);

för *bevis*, att registrering af anmälan till aktiebolagsregistret eller föreningsregistret blifvit vägrad, (lagen om aktiebolag 68 § 2 mom., lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet 58 § 2 mom.);

för *kallelse* i anledning af ansökan om tillstånd att nedsätta aktiebolags kapital (lagen om aktiebolag 26 § 2 mom.);

för *kallelse* till aktieegare om bolagsstämma eller till medlem af registrerad förening om sammanträde (lagen om aktiebolag 38 §, lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet 21 §);

för *protokoll*, vid underdomstol, om förordnande af gode män eller liquidatorer, enligt lagen om aktiebolag 55 § eller lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet 37 §;

för *protokoll* eller *resolution* om föreläggande, enligt lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet 58 eller 66 §; huruvida protokoll skall i dylikt ärende föras, beror på lydelsen af den till handläggning inom civildepartementet öfverlemnade, ifrågasatta kungörelsen om föreningsregistrens förande m. m.

Uti infordradt, den 20 sistlidne mars inkommet underdånigt utlåtande hafva statskontoret och kammarrätten anført, hurusom uti ifrågasvarande promemoria, med hänvisning till § 26 mom. 2 i lagen om aktiebolag samt till § 55 mom. 1 i samma lag och § 37 mom. 1 i lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet, föreslagits, att i stämpelförordningen skulle införas nya tariffsatser *dels* för kungörelse i anledning af ansökning om tillstånd att nedsätta aktiebolags kapital, *dels ock* för kungörelse i anledning af ansökning om upplösning af aktiebolag eller registrerad förening, i båda dessa fall till samma belopp som för offentlig stämning eller 1 krona.

Beträffande det förra af dessa tillägg hafva embetsverken endast anmärkt, att åt rubriken syntes böra gifvas samma benämning, hvarmed den stämpelpligtiga handlingen i åberopade lagrum betecknades, eller: »kallelse å okände borgenärer». Hvad det senare tillägget vidkomme, ansåge embetsverken, att, då enligt deras förmenande kungörelse i dessa fall icke komme att utfärdas i sådan form, att den kunde anses såsom utgående expedition och såsom sådan med stämpel beläggas, den för dylik kungörelse föreslagna stämpelafgiften icke borde ifrågakomma.

Mot det föreliggande förslaget, så vidt det afsåge stadganden om stämpelfrihet för vissa deri angifna handlingar, hade embetsverken ej annat att erinra, än dels att åt den föreslagna rubriken: »bevis att registrering af anmälan till aktiebolagsregistret eller föreningsregistret blifvit vägrad» syntes riktigare böra gifvas följande lydelse: »Under-

rättelse angående beslut om vägrad registrering», och dels att de två föreslagna nya rubrikerna: »kallelsebrief» lämpligen borde sammanslås till en.

I enlighet med hvad sålunda förekommit hafva embetsverken föreslagit vissa tillägg till § 3 i nämnda förordningen angående stämpelafgiften den 9 augusti 1894 samt dervid tillika meddelat, att, då ännu icke vore afgjordt, huruvida protokoll skulle föras i ärende rörande sådant föreläggande, som omförmäldes i §§ 58 och 66 af lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet, i det af embetsverken uppgjorda förslaget icke intagits bestämmelse om stämpelfrihet för protokoll i dylikt ärende.»

Den föreslagna förändringen i § 37 har, enligt hvad af berörda statsrådsprotokoll framgår, föranledts af en utaf styrelsen för Sveriges allmänna handelsförening till Kongl. Maj:t ingifven skrift, deri bemälda styrelse — med förmälan att vid Sveriges allmänna handelsförenings årsmöte den 13 augusti 1895 upplysts, att sådant utbyte, som enligt § 37 i gällande förordning angående stämpelafgiften vore medgifvet för den händelse, att stämpel genom misskrifning eller annorledes blifvit för sitt ändamål obrukbar, vägrats hvad anginge stämpel, åsatt vaxelblankett, hvarå accept sedermera icke erhållits, samt att föreningen med anledning häraf beslutit öfverlemna åt sin styrelse att, på sätt denna funne lämpligt, söka åstadkomma sådan rättelse med afseende å tolkningen af nämnda §, att utbyte ej måtte vägras för stämpel, som blifvit åsatt dylik vaxelblankett — anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes taga berörda angelägenhet i öfvervägande, samt hemställt, huruvida icke, till undanrödjande af det omförmälda missförhållandet, lämpligen kunde till ofvan åberopade § fogas ett tillägg, så lydande: »Dylikt utbyte må äfven ega rum för stämplor till handlingar, innefattande uppdrag om inkassering af penningar, anvisningar eller icke accepterade vaxlar, som på grund af bristande betalning eller uteblifvet godkännande återgått till utfärdarne, och af handlingen otvetydigt framgår, att den icke för sitt ändamål blifvit använd».

Häröfver hafva statskontoret och kammarrätten, enligt hvad chefen för finansdepartementet vidare anført, afgifvit underdånigt utlåtande och deruti till en början anmärkt, att i den föreliggande framställningen åt det föreslagna tillägget till § 37 gifvits en vida större omfattning än den, hvartill det åt bemälda styrelse lemnade uppdrag bort föranleda, i det att enligt styrelsens förslag rätt till utbyte af stämplor skulle medgifvas icke blott då stämpel blifvit åsatt vaxel, som på grund af uteblifvet godkännande återgått till utställaren, utan jemväl

då stämpel blifvit åsatt handling, innefattande uppdrag om inkassering af penningar, anvisning eller vaxel, då dylik handling på grund af bristande betalning återgått till utställaren. Att medgifva stämpelutbyte på den grund, att betalning icke erhållits för stämpelbelagd handling af ifrågavarande slag, vore dock att i fråga om stämpelfrihet införa en grundsats, som, följdriktigt genomförd, skulle kräva en fullständig omarbetning af lagstiftningen i detta ämne; och redan af detta skäl ansåge embetsverken något afseende å framställningen i denna del icke böra fästas.

Embetsverken hafva vidare framhållit, att begagnande af vaxlar vid köpekontrakt, der kontant betalning icke ifrågakomme, måste lända till reda och ordning samt sålunda och äfven i öfrigt medföra fördel för dem, som hade sin verksamhet inom affärslifvets område; och hafva embetsverken erinrat, hurusom i motiven till det förslag till ny stämpelförordning, hvilket af dertill utsedde komiterade afgifvits den 27 oktober 1893 och som i hufvudsakliga delar låge till grund för nu gällande förordning i ämnet, anförts, att de afgifter, som till staten utginge under form af stämpel, till sin natur vore af två väsentligen olika slag, nemligen dels sådana, som erlades för expeditioner från offentliga myndigheter, och dels sådana, som utgjordes med anledning af vissa rättshandlingar enskilde emellan, samt att, då det förra slaget af stämpelafgifter allenast afsåge att ersätta staten vissa tjänster, vore deremot det senare slaget att anse såsom en skatt på öfverflyttning af värdebelopp från en hand till en annan, alltså ett komplement till inkomstbeskattningen. Äfven med detta vaxelstämpelns syfte vore, efter embetsverkens tanke, förenligt, att sådana bestämmelser i fråga om denna stämpel vidtoges, att vaxelutställaren icke i något fall nödgades att för samma aftal vidkännas vaxelstämpel två gånger, hvilket skulle inträffa, om köparen af en vara af någon anledning, exempelvis i fråga om betalningstiden, icke godkände vaxeln, utan återsände densamma till utställaren och denne utfärdade ny vaxel, ändrad i öfverensstämmelse med köparens önskan. Det kunde ock inträffa, att, då säljaren hos köparen föredroge en vaxel för accept, den sistnämnde föredroge att erlægga kontant betalning. I sådant fall hade den af säljaren utfärdade vaxeln icke vid aftalet kommit till användning, och den å vaxeln anbragta stämpeln borde därför få utbytas, helst stämpelpligtighet för räkningar icke vore påbjuden. Till förekommande deraf, att stämpel å vaxel, som varit för sitt ändamål använd, komme att utbytas mot ny stämpel, erfordrades dock, att vaxelutställare, som anmälde stämpel å vaxel till utbyte, skulle ådagalägga, att vaxeln ej kommit till använd-

ning, hvilket syntes embetsverken kunna ske genom framläggande af bref rörande det aftal, vaxeln afsåge, eller annorledes.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hafva embetsverken hemställt, att första stycket af § 37 i nådiga förordningen angående stämpelafgiften måtte erhålla följande lydelse: »Har genom misskrifning eller annorledes stämpel blifvit för sitt ändamål obrukbar, må densamma, helarksstämpel likväl allenast så framt det blad, hvarå stämpeln är satt, är ostympadt, hos försäljningsman utbytas mot annan stämpel. Dylikt utbyte må äfven ega rum för stämpel å vaxel, som på grund af uteblifvet godkännande återgått till vaxelutställaren, då af denne blifvit ådagalagdt, att vaxeln icke blifvit för sitt ändamål använd. Vid utbyte, som här är omförmäldt, skall för hvarje stämpel betalas 3 öre.»

Från den mening, som innehålles i embetsverkens berörda utlåtande, hafva tre ledamöter varit skiljaktige; och hafva dessa reservanter anført, att med den af omförmälda komiterade uttalade uppfattning af vaxelstämpelns syfte blefve vaxels stämpelpligtighet icke beroende af den omständighet, huruvida vaxeln kunde användas såsom fordringsbevis och diskonteras, utan fast hellre af det förhållande att den ansåges utgöra ett uttryck för varu- eller penningetransaktion; att i följd häraf såsom vilkor för ett sådant utbyte af vaxelstämpel, som nu blifvit ifrågasatt, måste stadgas skyldighet för vederbörande att behörigen styrka, att den transaktion, som föranledt vaxelns utställande, icke kommit till stånd; att för fullgörande af en dylik skyldighet så afsevärda svårigheter syntes möta, att medgifvandet i sjelfva verket skulle blifva utan betydelse; samt att i den föreliggande underdåniga framställningen hvarje utredning saknades angående beskaffenheten af de skäl, som kunde förmå en vaxelgifvare, till hvilken vaxel på grund af uteblifvet godkännande återgått, att genom utställande af en ny vaxel rörande samma affär som den förra betala dubbel stämpel. Tillika hafva reservanterne erinrat, att enligt § 22 i vaxellagen godkännande af vaxel finge inskränkas till en del af vaxelsumman, äfvensom att vaxlar och anvisningar, betalbara vid uppvisandet, i stor mängd utställes endast för inkassering af förfallna bokfordringar; och i fråga om dylika vaxlar hände antagligen ofta, att accept utbeblefve på den grund, att varu- emottagaren föredroge kontant likvid. På grund af det sålunda anförda hafva reservanterne ansett sig icke kunna till nådigt bifall förorda den underdåniga framställningen, utan för sin del hemställt, att densamma icke måtte till någon Kongl. Maj:ts vidare åtgärd föranleda.

Efter denna redogörelse för hvad i ärendet förekommit, anförde departementschefen för egen del följande:

Strängt principiellt taget vore man visserligen i likhet med nyssnämnde reservanter berättigad säga, att, då vaxelstämpeln vore afsedd att utgöra en skatt på öfverflyttning af värdebelopp från en hand till en annan, det för medgifvande af utbyte af stämpel till vaxel, som icke accepterats, icke vore nog att styrka, att vaxeln icke användts, utan att det derjemte borde bevisas, att sjelfva den transaktion, som föranledt vaxelns utställande, icke kommit till stånd, i hvilket fall åter medgifvandet blefve i det närmaste värdelöst. Detta betraktelsesätt borde också utan tvifvel vara bestämmande för afgörandet af den föreliggande frågan, derest vår stämpellagsstiftning, i likhet med ett flertal främmande länders, vore byggd på den grundsats, att hvarje handling, som utgjorde ett uttryck för öfverflyttningen af ett värdebelopp från en hand till en annan, skulle vara underkastad stämpel. Detta vore emellertid så långt ifrån fallet, att talrika i rörelsen förekommande dylika handlingar, såsom ointecknade skuldebref, räkningar, qvittenser o. s. v., hos oss vore stämpelfria. Vid sådant förhållande och då en vaxel, derå accept icke erhöles, närmast vore jemförlig med en icke accepterad räkning, syntes något hinder ur synpunkten af följdriktighet i stämpelförordningens bestämmelser icke böra möta för medgifvandet af den af Sveriges allmänna handelsförening begärda rätten till utbyte af stämpel, i hvad den afsåge vaxel, som på grund af uteblifvet godkännande återgått till utställaren. Då det i öfrigt vore önskvärdt, att bestämmelserna i stämpelförordningen i möjligast minsta mån verkade besvärande på användandet af vaxlar vid köpeaftal, der kontant betalning icke egde rum, samt faran för missbruk förebyggdes genom fordran, att vaxelutställaren skulle ådagalägga, att vaxeln icke blifvit för sitt ändamål använd, ansåge sig departementschefen ega giltiga skäl att tillstyrka, det Kongl. Maj:t ville föreslå Riksdagen att besluta, att § 37 i gällande förordning angående stämpelafgiften skulle erhålla den förändrade lydelse, som här ofvan i den kongl. propositionen angifvits.

Mot de i den kongl. propositionen föreslagna förändringarna i § 3 af ifrågavarande förordning har utskottet icke något att erinra.

Vidkommande derefter den föreslagna bestämmelsen rörande rätt till utbyte af stämpel, som blifvit åsatt vaxel, finner utskottet på de af chefen för finansdepartementet anförda skäl sådant utbyte böra medgifvas beträffande vaxel, som på grund af uteblifvet godkännande återgått till utställaren. Såsom vilkor för åtnjutande af nämnda rätt stad-

gas i Kongl. Maj:ts förslag, att af vaxelutställaren skall ådagaläggas, att vaxeln icke blifvit för sitt ändamål använd. Om innebörden af denna bestämmelse torde kanske tvekan kunna uppstå, i det att, med hänsyn till det gängse bruket att genom diskontering i bankinrättning förskaffa sig penningar å vaxlar före desammas förfallotid, den uppfattning kunde hos mången göra sig gällande, att användandet af en vaxel skulle vara liktydigt med dennas diskontering. Det vilkor för åtnjutande af ifrågavarande rätt, som i förslaget åsyftas, anser utskottet följaktligen böra till åstadkommande af större tydlighet uttryckas så, att vaxelutställaren skall styrka, att godkännande å vaxeln icke erhållits.

Utskottet hemställer därför,

1:o) att Riksdagen måtte bifalla den kongl. propositionen, i hvad den angår de föreslagna förändringarna i § 3 af förordningen angående stämpelafgiften den 9 augusti 1894, samt

2:o) att Riksdagen måtte besluta, att § 37 i samma förordning skall erhålla följande förändrade lydelse:

Har genom misskrifning eller annorledes stämpel blifvit för sitt ändamål obrukbar, må densamma, helarksstämpel likväl allenast så framt det blad, hvarå stämpeln är satt, är ostympadt, hos försäljningsman utbytas mot annan stämpel. Dyligt utbyte må äfven ega rum för stämpel å vaxel, som på grund af uteblifvet godkännande återgått till vaxelutställaren, då af denne blifvit styrkt, att godkännande å vaxeln icke erhållits. Vid utbyte, som här är omförmäldt, skall för hvarje stämpel betalas 3 öre.

Stämplor — — — — erhållits.

Stockholm den 28 april 1896.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.